

04.04.2018

Про науку й інновації в Україні

Про те, в якому стані перебуває вітчизняна наукова сфера, як спинити «відтік мізків» за кордон і стимулювати розвиток інноваційної системи, в інтерв'ю «Національному промислового порталові» розповів старший науковий співробітник відділу фізичної електроніки Інституту фізики НАН України кандидат фізико-математичних наук А. Сененко ([Національна академія наук України](#)).

«Нині ми опинилися в ситуації, що, навіть якщо держава завтра почне вкладати у науку великі кошти – ситуацію дуже важко буде виправити. Старше покоління йде в небуття, а поневірена молодь вже зараз прямує туди, де більше можливостей. Ми на повен зріст відчуємо брак людей. У подібній ситуації опинилися свого часу Південна Корея, Сінгапур, Саудівська Аравія», – говорить молодий учений. «Відтік мізків» з України значно посилюється навіть попри те, що в багатьох країнах світу існує жорстка конкуренція між науковцями і досягти успіху там досить непросто. «Загалом, ми вже перебуваємо на стадії, коли питання не стільки та не лише у тому, щоб припинити відтік науковців за кордон. Питання у тому, як їх заохотити повертатися сюди. На мою думку, без рееміграції вже не обійтись», – вважає А. Сененко. Щоб зупинити деградацію вітчизняної наукової сфери та заохотити вчених, котрі виїхали, повернутися на Батьківщину, потрібно, як він стверджує, збільшити базове (тобто бюджетне) фінансування науки й створити прозору систему грантового, а також запровадити спеціальні державні програми підтримки науки й учених: «...якщо ми доведемо фінансування науки до 1,7 % ВВП, якщо ми підвищимо забезпечення науковців, років через десять ми вийдемо на прийнятний, нижче середнього, європейський рівень. Ми бачимо це по армії, адже через 25 років після розвалу, її стан за 3 роки значно покращився. Звісно, напругу порівнювати не можна, але нормальне фінансування, компетентне керівництво та час – роблять дива. Песимістичний сценарій – вся розумна молодь поїде від нас за пару років. Якщо раніше з України виїздили кандидати наук зі ступенем і певними напрацюваннями, тепер виїжджають бакалаври, шукають собі перспективи за кордоном. Зараз навіть талановиті школярі шукають можливість навчання за кордоном. Ми маємо всі шанси перетворитися в аграрну наддержаву у найгіршому сенсі цього слова. Але навіть аграрній наддержаві потрібні інновації! Ми могли б стати першими у світі з нашими агропромисловими потужностями. Та поки вперто намагаємося просто обмінювати картоплю на айфони».

Якщо ж Україна дійсно прагне створити інноваційну економіку, то без розвитку наукових досліджень не обійтись, підкреслює А. Сененко: «...прагнення неймовірних інновацій має стимулювати інвестиції саме в «велику науку», а наука – породжувати ґрунт для неймовірних інновацій. На мою думку, і те, і інше – немислимі речі одне без одного. Якщо у нас не буде інновацій та їх впровадження, фундаментальна наука лишається потрібною лише для підтримки національної гордості та певного культурного рівня. Або для експорту мізків та підтримки інновацій інших країн».

Чому без науки Україна не зможе існувати як повноцінна держава? Які зміни потрібні для створення сприятливого інноваційного клімату у нашій

країні? Як вітчизняні вчені скорочують дистанцію між собою та суспільством, інформуючи його про результати своєї діяльності? Про це й інше читайте за посиланням: <http://uprom.info/blogs/ekspertna-dumka/nauka-chi-innovatsiyi-shho-poperedu/>.